

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ОБЛІКУ РЕЗЕРВУ НА РЕКУЛЬТИВАЦІЮ КАР'ЄРУ

Необхідність підтримання балансу між необхідністю використання земельних ресурсів людством для добутку корисних копалин і безпечним станом довкілля для майбутніх поколінь зумовлює проведення рекультивації, спрямованої на відновлення продуктивності порушених земель, а також на поліпшення умов навколишнього середовища.

Масштаби впливу на природу внаслідок видобутку корисних копалин; вирубки лісів; будівництва об'єктів; військових випробувань є величезними (зміни в структурі рельєфу, погіршення екологічного стану ґрунтів та материнських порід). Найбільш несприятливими за ступенем негативного впливу на довкілля є видобувні підприємства, які здійснюють відкриту розробку родовищ, - кар'єри. У результаті порушується літогенна основа ландшафтів, на поверхні опиняються глибинні породи, що спричинює зміщення всіх хімічних процесів. Також екологічні проблеми відкритого способу видобутку корисних копалин пов'язані з інтенсивним забрудненням атмосферного повітря у зоні розробок та зміною гідрогеологічних умов у кар'єрі і на прилеглих до нього територіях.

Після завершення гірничих робіт на порушених територіях повинно здійснюватися їх відновлення, тобто рекультивація. Будь-яке добування корисних копалин, геологорозвідка тощо не можуть починатися, доки не буде розроблено проект рекультивації порушеного ґрунтового покриву.

Обов'язок рекультивації земель закріплено за суб'єктами господарювання на законодавчому рівні різними нормативними актами: Конституцією України, Земельним кодексом, Законом від 19.06.03 р. № 962-IV «Про охорону земель» тощо.

Якщо землі постраждали від господарської діяльності підприємств, що займаються добутком корисних копалин, вони підлягають відновленню (рекультивації). Для рівномірного розподілу витрат на відновлення земель внаслідок добутку корисних копалин на добувних підприємствах створюються забезпечення наступних витрат на відновлення промислової зони, тобто рекультивацію порушених земель внаслідок здійснення господарської діяльності.

Ключовими показниками на практиці для визначення суми забезпечення для нарахування в бухгалтерському обліку є оціночна вартість витрат на рекультивацію, фактично досягнуті обсяги добутку корисних копалин та їх балансові запаси, затверджені Державною комісією України по запасах корисних копалин.

Забезпечення - зобов'язання з невизначеним строком або сумою. Критерії визнання та оцінки таких зобов'язань викладено у МСБО 37 «Забезпечення, умовні зобов'язання та умовні активи». Створення резервів (забезпечення) для відшкодування майбутніх операційних витрат передбачено П(С)БО 11 «Зобов'язання». Забезпечення створюється при виникненні внаслідок минулих подій зобов'язання, погашення якого ймовірно призведе до зменшення ресурсів, що втілюють в собі економічні вигоди, та його оцінка може бути розрахунково визначена.

Відповідно до п. 14 МСБО 37 «Забезпечення, умовні зобов'язання та умовні активи» забезпечення слід визнавати, якщо: а) суб'єкт господарювання має існуюче зобов'язання (юридичне чи конструктивне) внаслідок минулої події; б) ймовірно, що вибуття ресурсів, які втілюють у собі економічні вигоди, буде необхідним для виконання зобов'язання; в) можна достовірно оцінити суму зобов'язання. У разі невиконання зазначених умов забезпечення не визнається.

Відповідно до Інструкції про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій за кредитом субрахунку 478 "Забезпечення відновлення земельних ділянок" ведеться облік створення за обґрунтованим розрахунком забезпечення на демонтаж, переміщення об'єкта основних засобів та приведення земельної ділянки, на якій він розташований, у стан, придатний для подальшого використання (зокрема на передбачену законодавством рекультивацію порушених земель), за дебетом субрахунку відображається використання створеного забезпечення на здійснювані роботи з демонтажу, переміщення об'єкта основних засобів, рекультивації порушених земель.

У примітках до фінансової звітності добувне підприємство щодо резерву на рекультивацію кар'єру повинно наводити таку інформацію: цільове призначення, причини невизначеності та очікуваний строк погашення, залишок забезпечення на початок і кінець звітного періоду; сума забезпечення, що використана протягом звітного періоду; невикористана сума забезпечення, що сторнована у звітному періоді; сума очікуваного відшкодування витрат іншою стороною, що врахована при оцінці забезпечення.